

hjulpet. Det er som om det valgte udgangspunkt med den snævre integration med maskinkurset har sat - efter min mening - udnødvendigt snævre rammer for fantasiens udfoldelse. Der er kun få, korte og ikke overbevisende originale uddrag af den livlige debat, som f.eks. har sat sit afgørende præg på de oven for omtalte antologier. Det eneste skønlitterære bidrag er typisk nok fra Tracy Kidders dokumentarroman Maskinen. Her er man altså henvist til selv at supplere, men det skulle vel heller ikke være så vanskeligt; der er materiale nok at øse af. Det helt centrale problem: At hindre at maskinkurset kommer til at stå som noget, der hviler i sig selv, løsrevet fra enhver form for samfundsmæssig sammenhæng, synes jeg at denne bog har løst.

Bjørn Bjørndal Brøndbo: Data-hverdag - et studieoplegg om edb, individ og samfunn, Universitetsforlaget, Oslo-Bergen-Stavanger, 1983, 110 s., Nkr. 58,-

Anmeldt af: Anne Poulsen, adjunkt, Viby Amtsgymnasium (dansk/historie)

Af bogens bagside fremgår, at 'Data-hverdag' er udarbejdet i 'regi av Norsk fjernundervisning' i samarbejde med blandt andre 'Folkets brevskole'.

Alene disse to institutioner vækker nysgerrighed. Selv om forfatterne gør opmærksom på, at bogen kan anvendes i almindelig skoleundervisning, er den altså lavet til en noget anden sammenhæng end de mange danske, der er på markedet. Og hvordan har forfatterne så grebet det an?

Bogen er opdelt i 10 kapitler (sandsynligvis på grund af, at den norske videregående skoles obligatoriske EDB-kursus er på 10 timer). I kap. 1

vises kort den elektroniske databehandlings historiske udvikling, kap. 2-4 omhandler maskinen og dens kunnen, kap. 5-6 teknologiens indflydelse på arbejdspladsen, kap. 7-9 teknologiens konsekvenser for det enkelte menneske, og endelig lægger kap. 10 op til en diskussion: 'Kan vi styre udviklingen?' hedder det.

Efter hvert kapitel er der opgaver - mange af ret kreativ art, som f.eks.:

'I denne teksten finner du eksempel på forskjellen mellom hvordan en robot og en 6-åring opplever en skogstur. Lag situasjoner der en spiller robot og en annen spiller 6-åring. Varier med skogstur, lesning, møte ..(..) og andre situasjoner'. (s.51)

Andre opgaver er af mere traditionel type, dvs. kontrol af, at den læste tekst er forstået.

Folkets brevskole og fjernundervisningen har således sat deres præg på udformningen, og der er ingen tvivl om, at bogen vil være velegnet til selvstudium/studiekredse.

De 5 hovedtemaer, som bogen indeholder - og rækkefølgen af dem - lægger op til en indføring i datahverdagen for den elev/læser, der dels aldrig har beskæftiget sig med EDB, dels har lyst til andet end at sidde ved maskinen. Der er således meget stof af det, der i den danske gymnasieskoles EDB-undervisning hedder 'perspektiverende', omend niveauet nok rammer lidt under.

Men det kan nok undre, at der slet ikke er indregnet et aktivt forhold til computeren i undervisningsforløbet. Kurset kan gennemføres, uden at deltagerne overhovedet har rørt ved en computer! Der findes masser af litteratur om datalogi og brugen maskinen, kan man sige til denne indvendning, men diskussionerne kan nu let blive noget luftige, når arbejdet ved maskinen er ren teori - også selv om det er fint beskrevet i bogen.

Iøvrigt udmærker bogen sig ved at give en meget nuanceret redegørelse for problemstillingerne ved den ny teknologi. Der er hele tiden pro et contra - så nuanceret, at bogen næsten bliver holdningsløs - men det er vel lærebogens lod i undervisningssystemet i dag, også i Norge.

Som nævnt henvender bogen sig til to-talt forudsætningsløse læsere/elever, der gerne vil have indblik i nogle af de konsekvenser, EDB har for samfundet og den enkelte, hackerne har ikke noget at hente der.

EDB-UNDERVISNINGEN

i gymnasiet

- en kommentar

Lige siden edb-teknologiens gennembrud har gymnasiet været under kraftig pres fra forskellige sider (elever, forældre, erhvervsliv, politikere) for at få indpasset en edb-undervisning i gymnasiets i forvejen hårdt trængte time- og fagplan. Efter en del forsøg på forskellige gymnasier rundt om i landet, blev det i skoleåret 84/85 gjort obligatorisk, at alle gymnasieelever i løbet af 1.g skal have et 30-timers introduktionskursus i edb. I 2. og 3.g skal denne introduktionsundervisning følges op af en undervisning i den etablerede fagrække, der mindst svarer til 100 timer.

I 'Vejledning for fælleskursus i edb i gymnasiet' gengives bekendtgørelsens formålsbeskrivelse med edb-undervisningen - nemlig

- 1) - at eleverne opnår kendskab til fundamentale datalogiske metoder og begreber,
- 2) - at eleverne opnår fortrolighed med anvendelse af edb og datalo-

giske tænkemåder gennem arbejdet hermed i forskellige fag,

- 3) - at eleverne får indblik i spillet mellem edb og individ, kultur og samfund ud fra såvel naturvidenskabelige og humanistiske som samfundsvidenskabelige synsvinkler.

Opfyldelsen af disse formål skal sikre, at eleverne bliver i stand til at følge med i og deltage i diskussioner om edb's betydning for den enkelte og samfundet. Derefter giver vejledningen en lang række spændende og perspektivrige forslag til, hvad lærerne kan gøre med hensyn til indholdsplanlægning og praktisk tilrettelæggelse af 30-timers kurset. Men samtidig afsløres det også, at fagets navn er forkert - eller i hvert fald forvirrende. De spændende og perspektivrige forslag viser, at faget er tænkt meget bredere end 'fælleskursus i edb' lægger op til. I stedet for 'edb' burde faget egentlig benævnes noget med 'informatik', for mens 'edb' meget let lukker fagopfattelsen omkring maskinerne, åbner begrebet 'informatik' op for at betragte edb (og edb-maskinerne) i et langt bredere problemfelt - og dette bredere problemfelt står meget stærkt i undervisningsvejledningen. Det er også karakteristisk, at der i undervisningsvejledningens indholdsangivelser flere steder sker en udskiftning af begrebet 'edb', således at man f.eks. skriver: 'Informationsteknologiens samspil med individ, kultur og samfund', og man er altså her godt selvklar over, at edb er for snævert et begreb. Nu kunne man selvfølgelig hævde, at det i praksis kan være lige meget om eleverne skal have et 'fælleskursus i informatik', men helt lige meget er det nu ikke, fordi 'fælleskursus i edb' hos visse lærere og mange elever skaber nogle forkerte forventning til faget. De forventer, at de i fælleskurset skal arbejde med edb-maskiner og føler så, at de perspektiverende og problematiserende aspekter bliver presset ned over dem - nogle gange som et forstyrrende moment i deres menneske-maskine dialog.